

Kiadóhivatal:

Molnár-féle nyomdár-t., Kaszinó
bazar.Az előfizetési pénzek és hirdetések
ide küldendők.

Hirdetések

legutányosabb számítással, díj-
szabás szerint

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:

Bezerédj István-utca 5. szám.
Ide küldendők a lapot ér-
deklő összes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor.
negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítóknak,

ha az előfizetést egész évre előre
beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TARSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP

AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYESZTÉSI FELÜGYELŐSEG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs: JANOSITS KÁROLY.

Felelős szerkesztő: BODNÁR ISTVÁN.

Egyes szám ára 20 fillér.

Az új bortörvény.

Darányi Ignác új bortörvény javaslatából nemsokára törvény lesz. Gyors tempóban le kell azt tárgyalnia az országgyűlésnek. A bizottság már végzett is vele, mivel az Ausztriával való megállapodás szerint december 31-ig nálunk is életbe kell lépni az ottani mintára: meglehetősen szigorú büntetéseket tartalmazó törvényszakaszoknak.

Helyes! A bortermelő gazdák a legnagyobb örömmel üdvözlik az új törvényt, hiszen ők kívánták leginkább s ami benne van, keresztyülment egy néhány szakbizottság szűrő rostján. Megtárgyalták, megvitatták a kérdést töviről-hegyire. Annyi bizonyos, aki még ezután is csal, hamisít, pancsol, az már notórius gonosztevő, mert 8 naptól 3 hónapig — s e mellett 10—1000 koronáig terjedő büntetés a súlyosabb s 3 naptól 15 napig terjedhető elzárás és 10-től 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés a kevésbé súlyos esetben nem kis dolog s valóságos bandita erkölcs kell hozzá, ha valaki mindezek dacára rászánja magát a borral való manipulációra.

A törvény formulázása is szabatos s az mindössze 67 §-ból áll.

Az 1. § szerint bor elnevezés alatt az a szeszital értendő, mely kizárólag a szőlő levéből, erjedés útján állított elő. Ez ellentétben áll a 34. §-al, mely gyümölcsbort is ismer s ennek készítését megengedi.

A 2. § a pincekezelésnél használható szereket állapítja meg. Nevezetesen szabad lesz a mustot befőzés által süriteni, a mustot és bort kénezeni, savtalanítani, deríteni, színében javítani, szinteleníteni, szénsavval felírítani, borélesztővel átérjeszteni, fejteni, szürni, hevíteni, más borral összekeverni, — de mindezeknél a műveleteknél csak azokat az eljárásokat és csak azokat az anyagokat szabad alkalmazni, amelyek a törvényjavaslat előír. A 3. és a következő §-ok szerint a must cukrozása általánosságban nem engedtetik meg, vagyis rendszerint tilalom alá esik. Ha azonban a kedvezőtlen időjárás miatt a must természetes cukortartalma oly tulságosan alacsony marad, hogy a bor élvezhetetlen volna, a must megfelelő cukrozása külön engedély mellett, s a megállapított határok közt, foganatosítható. Általánosságban tilos a bor szeszesezése is az alkoholtartalom gyarapítása céljából. De hibás vagy beteg borok kezelésénél, bizonyos borderítő szerek előkészítésénél stb. a törvényjavaslat a szesz használatát 1 térfogat százaléig megengedi.

Külön fejezet szól a tokaji borok védelméről, mely igen szigorú rendelkezéseket tartalmaz s a tokaji hegyvidéken termelt borok cukrozását, süritését, házasítását határozottan tiltja s véget vet annak az abuzusnak, hogy más vidékről a tokaji hegyvidékre behozott borok ismét »tokaji« elnevezés alatt adassanak el.

A III. fejezetben különös figyelmet érdemel a törkölybor kérdésének szabályozása, mely akként oldatot meg, hogy törkölybort kizárólag házi fogyasztásra, csak víz felöntésével (cukor nélkül) évente legfeljebb 10 hektoliternyi mennyiségben és csak azoknak szabad saját termésű törkölyükből készíteniök, akiknek 2 katasztrális holdnál nincs nagyobb szőlőjük s ha nem foglalóznak borkereskedéssel, borméréssel, vagy kis

mértékben való elárúsítással. Forgalomba hozni azonban a törkölybort semmi körülmények között sem szabad.

A IV. fejezet a büntető határozományokat tartalmazza.

Hát az itt elmondottakat általánosságban mindenki örömmel fogadhatja. A III-ik fejezetben a törkölybor készítéséről szóló rész azonban alapos revízióra szorul.

Beismerjük, hogy itt is a legjobb szándék vezette a törvény tervezőjét, mert éppen a törkölynek borra feldolgozásával történt a multban is a legtöbb visszaélés.

Csak hogy, aki ezt a tiltó paragrafust a törvénytervezetbe belevette, az nem igen volt tisztában egyes vidékek speciális viszonyaival s főleg azzal, hogy a törkölyborral való visszaélést a multban sem maguk a termelők követték el. Drákói, sőt sok helyen a bortermelést veszélyeztető ugyanis amaz intézkedés, mely a törkölybor előállítását megtiltja, illetve csak 2 kat. holdig engedi meg, akkor is csak 10 hektoliter mennyiségben.

Fogadást ajánlunk, hogy ez a rendelkezés hegyaljai, vagy felsővidéki agyvelőből pattant ki. Ott ugyanis a szőlőmunkás nem kap bort, csak pálinkát. Egészen mindegy tehát, ha a törkölybor készítését eltiltják.

A mi vidékünkön azonban hála Istennek a szőlőmunkások buzgalmánának fokozása nem pálinkára van bázisozva. Mindnyájan adunk a munkásnak annyi »ivó« vagyis törkölybort, amennyit megiszik. Ez a bor eddig is ki volt zárva a kereskedelemből, nem is került a nyilvános borpiacra, a gazda is köteles volt külön elkerített helyen tartani, nem ártott tehát a borok jó hírnevének, de hasznára vált a gazdának, egészségére vált a munkásnak, mert élvezhetett belőle amennyit akart s ezen a réven még sem volt nevezhető — alkoholistának.

Jól van, szorítsuk korlátok közé a törkölybor készítését, büntessük szigorúan a borpiacra való eladását, de ne tiltsuk meg előállítását azoknak, akiknek éppen a sajátos munkáviszonyoknál fogva arra okvetlenül szükségük van.

A mi vidékünkön például munkást sem lehet kapni bor nélkül. A törkölybor készítésének eltiltása így voltaképpen bortermelési akadály. Mert itassam talán meg nem vizezhető színboromat a munkással? Nem tekintve, hogy ez legalább másfél — két litert tesz ki naponta, ami még a jelenlegi 26—30 filléres borárak mellett is szép kis napszám pótlék, de az állandó deliriumot is meghonosítom a munkások között. Ha ugyanis megvizezem a bort, ezért becsuknak, ha nem vizezem, bizony pityókos lesz egyik másik. De nem adok bort? S vajjon nem szorul-e így a munkás a — pálinkára? Vagy bolond az a napszamos, hogy e miatt 15—20 krajcárral nagyobb bért ne követeljen? S ki bírja ezt a gazda a jelenlegi borárak mellett? Nem. Eddig a munkásbor számításhoz se jött, az Isten adta, a napszamos megitta.

Ez a kérdés tehát nagyon is megfontolandó. Korlátozzuk a törkölybor készítését, de ne tiltsuk el. Itt például egyenesen törvénysértésbe kergetjük a 2 holdnál többel bíró szőlősgazdákat. Titokban mégis fognak törkölybort előállítani, mert arra rá vannak utalva. Hát a nagybirtokosok, akik a szőlőmunkásoknak eddig nem adtak bort, de az aratóknak száz meg száz hektó számra készítették a nyári szomjuság oltót? Ezek sem köszönik meg az új törvény intézkedését!

Egyébként a 2 holdas kis termelő sem nyer a törkölybor készítésének megengedésével így egyáltalán semmit. A napszamos talán majd örömebb meggy munkára a kiscsárdához csiger borra, mint a nagytermelőhöz, ahol hétszámra látja a jó hegyi színort?

Mivel tehát a gazdák érdeke, de meg bizonyos etikai momentumok, így a pálinka-ivás terjedésének meggátlása is a mellett szólnak, hogy ezt a sérelmes szakaszt a plenaris tárgyalásnál megváltoztassák, már most felhívjuk erre a dologra képviselőink szives figyelmét, magát azonban a beterveztett üdvös és hasznos törvényjavaslatot a legmelegebben üdvözöljük.

B.

A tolnai Dunaág szabályozása és a Sió hajózhatóvá tétele.

Lapunk mult heti számában megemlékeztünk már róla, hogy Szabó Károly képviselőnk a képviselőházban általános helyesléssel fogadott beszédet mondott a tolnai Dunaág szabályozása és a Sió hajózhatóvá tétele ügyében. Olvasóink Tóth Károly műszaki tanácsos s mások lelkes cikkeiből ismerik e kérdésnek erre az egész ország részre szóló nagy horderejét, kiváló fontosságát, közöljük tehát felszólalásának bennünket érdeklő részét egész terjedelmében.

Képviselőnk mindenekelőtt melegen üdvözölte a kormányt a vízi beruházásra szóló törvényjavaslat benyújtásáért s azután így folytatta:

»Ezeknek előrebocsátása után engedje meg a t. Ház, hogy a vízi beruházásokról szóló törvényjavaslatnak különösen Tolna vármegyét érintő részével foglalkozzam, mint amely vármegyének viszonyait ismerem, azoknak érdekében szavamat fölemelni kötelességemnek tartom. (Halljuk!) hangsúlyozása mellett annak, hogy felszólalásomban nem az u. n. hazabeszélés vágya vezet, hanem az az igaz, őszinte meggyőződés, hogy felszólalásom által a közérdeknek tehetek szolgálatot.

Két kérdésre kívánok felszólalásomban kiterjeszkedni, nevezetesen a tolnai Dunaág szabályozásának és a Sió hajózhatóvá tételének kérdésére. A tolnai Dunaág felső torkolatának elzárását a dunaszabályozási munkálatok tették annak idején szükségessé, miáltal a Dunaág vizének felülről való felírissülése lehetetlenre vált. Azonban még egy ideig felírissülést kapott a Sióból, mely a holt Dunába torkollik: mignem lassanként a Sió iszapja a Dunaág alsó részén lerakodott, minek következtében az iszapos, mocsaras, posványos jellegűvé vált és ennek következtében az egész környékre, de különösen Tolna városára nézve közegészségellenes állapotot idézett elő. Tolna város közönsége ennek az állapotnak megszüntetése érdekében

több ízben tett lépéseket az illetékes helyen, azonban sajnos, eddig hiába. A mostani földmívelésügyi kormány jóakarata azonban nem zárkózott el a jogos kérdés elől és a tolnai holt Dunaág szabályozását is fölvetve programjába olyanformán, hogy a mostani felső elzárásnál egy víztápláló zsilipet létesít, amely némileg felfrissíti az állóvizet s ezenkívül a Sió torkolatától fölfelé Tolnáig és lefelé Keselyűs irányában Gemencig megnyitja a hajút. En azonban azt hiszem, hogy ha már belemegyünk a tolnai holt Dunaág szabályozásába, sokkal helyesebb volna az, ha a Tolnáig vezető hajút folytatást nyerne tovább Dombori felé a nyílt Dunáig, mert ezáltal Tolna városa alatt létesülne a balaton--dunai hajóközlekedés, amely e város fejlődésére és a közgazdasági élete fellendülésére nagy szolgálatot tenne.

De nemcsak Tolna városára, de a körülötte fekvő községekre is jótékony hatással lenne ez, elősegítvén a közgazdasági élet erősödését; míg ha a jelenlevő tervezet szerint a Sió torkolatától lefelé Keselyűs és Gemenc irányában lesz a hajút, ez erdőségeken vezet keresztül, községek érintése nélkül.

Tudom, hogy ezen kérdésnek illetlen való megoldása sokkal több pénzbe kerül, amennyiben a hajózási zsilip létesítése, melyet kívánatosnak tartok, költségesebb, mint a víztápláló zsilipé, de ha tekintetbe vesszük azt, hogy ezen hajózási zsilip által jóformán a hajózási kérdése el lesz döntve, mert ott a Duna medre elég mély és alkalmas a hajózásra és csak itt-ott kellene kotrási munkálatokat végezni, addig, ha Gemenc, illetve Keselyűs irányában hagyaték meg a hajút, évenként kotrási munkálatokat kellene végezni, ami tetemes költséget igényel. Az így megtakarított összeg lassanként vissza térítene a költségtöbbletet, amennyivel t. i. a hajózási zsilip a víztápláló zsilipnél többbe kerülne.

A másik kérdés, amelyről megkívánok emlékezni, a Sió hajózhatóvá tételének kérdése, a mi által a Balaton és a Középduna között vízi összeköttetés létesül, ki sem számítható előnyére azoknak a községeknek, melyek a Sió mentén fekszenek, de egyszersmind előnyére ama nagy vidéknek is, melyre nézve a Balaton zalai és veszprémi oldalán levő kitünő út és építési kőanyag ily módon hozzáférhetővé válik, amint ezt a törvényjavaslat indokolása is hangsúlyozza.

T. ház! Bár a Sióra vonatkozó tervmódzatok mindegyike lehetőnek tünteti fel a Szekszárdot érintő medenceszerű kiágazást, sajnálattal látom, hogy a törvényjavaslatban, illetőleg

az indokolásban erről abszolúte nincs említés téve, pedig Szekszárd város egyéb fontos okok mellett már azért is megérdemli a legmesszebbmenő támogatást, mert az előző kormányok részéről igen mostoha elbánásban részesült, (Igaz!) amely elbánás következtében e törekvő, 14.000 lakossal bíró városnak fejlődése mintegy szándékosan megakadályoztatott és ha most a víziút előnyeitől elesik, jövő fejlődésének egyik feltételétől beláthatatlan időre megfosztatik.

Itt van az önként kínálkozó, kedvező alkalom arra, hogy Szekszárd becsatoltassék a hazai és világkereskedeleme hálózatának zónájába, (Ugy van!) a mi — tekintve azt a körülményt, hogy a Sió mentén Szekszárd az egyetlen város — természetes és ésszerű követelménye forgalmi politikánknak. (Igaz, ugy van!)

De hát miről is van szó tulajdonképen. (Halljuk!) Arról, t. ház, hogy egy medenceszerű kiágazással Szekszárd érintessék, illetőleg Szekszárdon kikötő és rakodópart létesíttessék a mostani vasúti állomás szomszédságában. És ha tekintetbe vesszük a nagy érdekeket, amelyeket ez kielégíteni hivatva lesz, nem is oly nagy az áldozat, amelyet meg kell hoznunk, mert ezáltal lehetővé válik a mostani vámhíd mellett tervezett kikötő és rakodópart kiépítése, melynek költségei megmaradván, 400.000 vagy 500.000 korona hozzáadásával rendelkezésünkre áll az az összeg, amely a medenceszerű kiágazás létesítésére a kikötővel és rakodóparttal együtt szükséges. (Helyeslés.) Ismétlem t. ház, hogy mikor egy vármegye székhelyének egy történelmi multtal bíró és eddig mostoha elbánásban részesült városnak legfontosabb érdekeiről, jövő fejlődésének megalapozásáról van szó, akkor ez az áldozat nem oly nagy, hogy ez akadályul szolgálhatna. (Igaz!) Hiszen régi igazság az, hogy a víziút a városok fejlődésének nagygyűjtőjének, meggazdagodásának egyik fundamentuma.

Ezt a fundamentumot lerakni Szekszárd és környéke javára, itt az alkalom és hiszem, hogy az az 500.000 vagy 600.000 korona könnyen beilleszthető a 192 milliós beruházás keretébe, anélkül, hogy a tervezett vízimunkálatok pénzügyi mérlegének egyensúlyát ez zavarna. Meg vagyok róla győződve — hiszen a vízügyi bizottság ülésében kegyes volt ő excellenciája a földmívelésügyi miniszter ur e tekintetben kedvező választ adni felszólalásomra — hogy a földmívelésügyi kormány s főleg annak vezetője, méltányolva Tolnavármegye és két törekvő városa, Szekszárd és Tolna vitális érdekeit, keresni fogja a módot,

hogy azokat kielégítse, a mi által vármegyénket és e két várost mély hálára kötelezi s egyszersmind növelni fogja az egész ország közvéleménye által elismert és kellőképen honorált érdemeit.

Egyébként a vízi beruházásokról szóló törvényjavaslatot elfogadom. (Zajos éljenzés. A szónokot számosan üdvözlük.)

Darányi Ignác azonnal válaszként a felszólalásra s szószerint a következőket mondotta.

»Most áttérek Szabó Károly t. képviselőtársam felszólalására. Ő azt találja, hogy-nagyon hosszú idő az a 25 esztendő, amely alatt ez a törvény végrehajtható lesz. Teljesen igazat adok neki, de remélem, hogy az ország kedvező pénzügyi viszonyok közé jut, akkor megérti a feladat nagyságát és gyorsabb tempóban fogja ezen munkálatokat létesíteni.

A képviselő ur különösen két dolgot hozott fel. Az egyik a tolnai holt Duna-ág felső torkolatának szekrény-zsilippel való ellátása. Ezzel foglalkoztunk, megadtuk a felvilágosítást a t. képviselő urnak, hogy ez aránytalan összegbe kerül. Elég nagy dolog az, — és méltóztassanak megengedni, hogy különös tekintettel a Balatonra, én voltam az, aki a Balatonnak a Dunával való összeköttetését mindenek felett sürgettem, — hogy a Sió-csatornázást létesítsük.

A mi pedig a szekszárdi dolgot illeti, legyen meggyőződve a t. képviselő ur, hogy Tolnamegye és Szekszárd városa iránt a kormány igen melegen érez és hogy ezt a kérdést jóakaró megfontolás tárgyává fogja tenni. (Helyeslés.)

— Ez a válasz mindenesetre megnyugtató, jó akarata kétségtelen. Mi azonban, amikor köszönetet mondunk egy a miniszternek, valamint a kérdéssel foglalkozó képviselőnknek, még is csak kifejezést adunk ama nézetünknek is, hogy az elhangzott biztató ígérettel megelégedünk nem szabad, ezt a bennünket közelről érdeklő szoros beruházást sürgetnünk kell tülz és vassal, ugyanis csak csekély kárpótlása ez Szekszárdnak és vidékének a multban és jelenben szenvedett sok mellőztetéséért s a bűn számba menő elhanyagoltatásáért.

Szociális hivatás.

Talán nem végzek felesleges munkát, mikor a társadalmi élet beteges tüneteinek, vagy veszélyes kinövésének megakadályozása céljából a keresztényi vallásos élet közszellemének felkeltését, erősítését és megállapítását, létesíteni óhajtom. Az

Az ördög sziklája.

(Monda a Kárpát-világból.)

Ha Parádról Recsk felé megyünk, utunk egy bájós völgyben fekvő falucskába: Szirokra vezet. Az ut mindkét oldalán magas, sűrű erdőkkel benőtt hegyek fekszenek, a völgyben pedig morgó patak csergedez. A falucska mindkét oldalán a magas hegyeken különös alakú szikladarabok láthatók, noha különben az egész vidéken követ találni nem lehet. E sziklák egyike — ott, hol valaha várkastély állott — óriási emberekhez hasonlít, fején szarvakkal. E sziklák eredetét így magyarázzák a szirokiak:

Egy farsangi estén történt, hogy a falucska mindkét nembeli fiatalsága muzsika és tánc mellett örömteljes módon szórakozott az egyetlen vendégfogadóban. Éjfél felé idegen vendég lépett a mulató fiatalok közé, ki letéve bő fekete köpenyét, vizsgálódva nézett körül. Tüzes szeméit ívelő sötét szemöldökei, fekete kecske- és korszakállá különös, titokzatos kinézést kölcsönöztek neki, míg zöldszínű ruhája, tollal díszített hegyes kalapja erdészt sejtetett.

A jelenlevő leányok között volt Katinka is, egy apátlan árva, ki anyjával a faluban lakott. Katinkának szép házacskája volt, csinos kerttel, több szántófölddel, réttel és mivel még szelídlelkű, jóerkölcsű s hozzá a falu legszébb leánya is volt: sok legény kérőjeként szeretett volna szerepelni, ha a kosártól nem félt volna.

Az idegen tüzes tekintete is Katinkán nyugodott. Majd táncra kérte és soká suttogott vele. Mivel csinos legény volt s Katinka nem kevésbé szép: egymás tetszését csakhamar megnyerték. Igérte, hogy meglátogatja őt, de ezt csak éjféltájban, avagy délelben teheti, mivel erdész foglalkozása egyéb szabad idejét teljesen lefoglalja. Majd kevésbé éjféli után magára

vette köpenyét s a cigányoknak néhány aranyat dobva — eltávozott.

Az idegen szavát tartotta, sűrűen látogatta Katinkát. Az anyának nem tetszettek az éjféli látogatások, noha azokon mindig jelen volt. Az udvarlónak nyugtalanul villogó szemei s azon körülmény, hogy midőn bucsuzáskor Isten áldását kéri reá — ő vadul elrohan — azon gyanút ébresztették szívében, hogy a látogató jó ember nem lehet.

Egyszer — lehetett éjféli 11 óra — ismét megjelent az erdész és immár erőlesen Katinka kezét kérte. Az öreg — mindenféle kifogások ürügye alatt — habozott a felelettel; de mivel az erdész nem szűnt meg az ostrommal, végre azt mondta: „Jó, legyen Katinka tiéd, de egy feltétel alatt, melyet ha teljesíteni képtelen vagy: a lakodalom abbamarad.”

A türelmetlen kérő erre így felelt: „Itt vagyok, beszéljen! a föltételt teljesítem, ha mindjárt a lehetetlenséggel volna is határos.”

Az anya, ki a lakodalmat mindenáron megakart akadályozni s a heves kérőtől mindenképen megszabadulni, a fiatal embernek egy teljesíthetetlen feltételt vélt szabni, midőn így szólt: »Ha ma, éjféli utáni 1 óráig, mielőtt felhangzik a kakasszó, völgyünkön keresztül egyik oldalról a másikig hidat építesz, úgy megkapod a leányomat, ellenben soha, sohasem!»

»11 óra elmúlt ugyan már, de ám jó — legyen!» szólt a vőlegény s vadul nevetve kihorant az ajtón.

A szabadba érve nagyot toppantott lábával; az egész völgy megrendült és ime! — Egy pillanat alatt a titokzatos alakok megszámlálhatatlan serege jelent meg, körülvéve őt s várva parancsait.

Meghagyta nekik, hogy oszoljanak szét s 77 km. területen öljenek meg minden kakast; ennek végeztével pedig a legnagyobb sebességgel térjenek vissza s fogjanak a hid építéséhez. A lelkek egy pillanat alatt szétrebbentek.

A pokoli vőlegény — mert maga az ördög volt ő — e parancsot azért adta ki, hogy a hid befejezése előtt kakas meg ne szólalhasson; lévén a kakasszónak nagy hatalma a gonosz felett, megakadályozva őt már nem egy gonosz tervének végrehajtásában.

A parancs végrehajtása után, a pokolbeliek nagy sietséggel tértek vissza s hozzáfogtak a hid építéséhez. Ez annál nehezebben volt végrehajtható, mivel az egész környéken kő található nem volt s messze távolból kellett azokat odaszállítaniok.

Ámde az építés mindkét egymással szemben fekvő hegyoldalon megindult s lenn a völgyben is hatalmas, magas hidoszlopok emelkedtek. Serényen folyt a munka. Készült a hid egyik oszloptól a másikig s látni lehetett, hogy a meghatározott időre készen is lesz. Szegény Katinka, te az ördög hatalmába kerülsz! Te az ördög menyasszonya vagy!

Élt azon időben Szirokon egy öreg anyóka, kinek szokása volt kakasát minden este szobájában egy véka alá rejteni. Ezen rejtekhelyről az ördögnek nem volt tudomása s így esett, hogy míg az egész környék kakasai a pokoli seregtől elpusztítottak: az öregé életben maradt.

Az éjféli után való első óra már nem volt messze, de a hid is már-már készen állott s csak itt-ott igazítottak még néhány követ a hatalmas boltozaton. De egyszer csak — rettenetes nagy ijedtségére a pokolbelieknek — szólt a kakas a véka alatt. A hid menyörgésnél hangosabb zajjal összeroppant s az ördögi építőmesterek borzalmas vijjogás közt eltűntek.

Azon ördög pedig, ki Katinka kérőjeként szerepelt, nyomban kővé változott s szarvakkal bíró óriási kőlapja mai napig is látható.

Ez a sziroki ördögzikla mondája.

Németből fordította: Gyomlai József.

Urnak e nagy és magasztos feladatát az emberiség, különösen pedig a keresztyénség között létrehozni, nem egyedül a *szószéken végzett prédikáció és sakramentumok* hű teljesítése van hivatva eszközölni; hanem sokkal inkább a *szerelem munkájában: a kereső, megmentő, segítő szerelem munkájában*, a mely ténykedés által bennünket a mi mindennemű keresztyéni kötelességeinkre int. *Szegény- és betegápolás*, ez legyen a nemes törekvés, mely meleg, idvezítőszerelettel az ügyefogyottak felségélyezésére ösztönözzön bennünket. Diakonuskok és diakonissák, vagy ápolók és ápolónők, kik munkájuk által eltévedt gyermekeket istápolni, hazálanoknak otthont adni, nagy városokban szegényeknek és betegeknek segélyt nyújtani legyenek hivatva, ezt kell a mi korunk humanizmusának felkarolni, teljesíteni. De ez egyszersmind áldásos kiegészítése vallásos téren a prédikált isteni ígérek is. Ez az ugynevezett *belmisszió*, vagy az egyháznak azon odaadó munkája, hivatást még ma is keresni, megmenteni és magához vonzani, tehát nemcsak *prédikálni*, hanem ahol kell egyszersmind *segíteni* is.

Amit ezelőtt 100 évvel a Némethon egyes nagyjai egy *Rautenberg*, egy *Wichern* menedékházak megállapítása által, elhagyott gyermekek megmentése érdekében létesített, ugyanezt akarja most magas kormányunk életbe léptetni az egész országban megalapítandó „gyermek liga”, vagy magyarul mondva: „gyermek szövetség” által. Célja az ugynevezett „gyermek ligának” a tevékeny szeretet ama nemes törekvése és magasztos érzete, mely a keresztyéni közszellemből kifolyólag, még a legromlottabb emberről is a társadalomnak hasznos tagot képezni és alkotni igyekszik.

Mind ebből látható, hogy nem szabad egy embernél sem reményünket egészen feladni, sem pedig mindjárt kétségbe esni. Egy ember sincs a keresztyén társadalomnak elveszve, míg Krisztust bírjuk.

A jelen korban sokat beszélnek a *szociális kérdésekről*. Bizonyára egyik legnevezetesebb kérdése ez a mai kornak, mely felszínre került. Vajjon Istennek temploma, ez a szociális világ, életlehelletével áthatol-e, vajjon Krisztus ismét király lesz-e ezen korban, melyben élünk, ettől függ a megoldás.

Ha megszívleljük azt, hogy a munkás osztály között az emberek csak minél több bért és minél kevesebb munkaidőt követelnek s mindent összevonnak akarnak, ha ezen óhajaik nem teljesítetnek, hacsak a legrosszabbat tételjük is fel róluk, ugy bizonyára nagyon tévedünk. Vannak ugyan romlott lelkűek, ezek csak anyagi élvezetekre gondolnak, de vannak ugyanazon osztályban még más szellemek is, ezek ugyan *jobb bérre és rövidebb munkaidőre* gondolnak; de e mellett még egy másik óhajuk is van, hogy a *magasabb állásuk, vagy előkelőbb körök több szeretetben és elismerésben részesítsék őket*. Mi segíthet tehát a szociális zűrzavarban? A keresztyénségnek újra fel kell élednie, hogy ezt a közösséget érezzük. Az apostoli korban meg volt ez és ebből valami a reformáció korába is átment. Ha ezt a kort tanulmányozzuk, hogyan szálltak sikra a fejedelmek, teológusok vagy hittudósok és polgárok, egyszóval hogyan minden rendek, az evangéliumért; hogyan szenvedtek és küzdöttek együtt, itt valóban látható lélekben valami *a testvériségből. Az emberi rend* ugyan különbözőségeken nyugszik, de Isten előtt mindannyian egyek vagyunk; ezt nem szabad felednünk, sem az államban, sem az egyházban. Így lesz meg csak a lehetőség, a romboló szellemeket kielégíthetni. Nem ertem csupán a több pénz utáni vágyat s hogy a kevesebb munka és élvezet volna az a mi ezen embereket mozgósítja, hanem *több elismerést és több szeretetet* akarnak a *magasabb osztályoktól*. Ez meg a néposztályok ezen zűrzavarában is felbátorít.

Istent kérjük, hogy valami e törekvésből megvalósuljon, Istennek dicsőségére!

Ez a nagy feladata a kornak, hogy a keresztyénséget egész szépségében, szegénységében és mégis magasztosságában ismét az emberekbe plántálja és hogy a keresztyének, kik Krisztustól áthatva vannak, e tényekkel igazolják be a szentírás igazságát, hogy közösséget tartanak, imádkoznak, hogy a testvérekhez közelednek, hogy újra érzik, hogy a biblia igazságokat tartalmaz az emberek egymás iránt való szeretetének élesztésére. Ez az mit napjainkban *keresztyénilag szociálisnak* nevezünk; a *keresztyéninek* kell a *szociálisnak* egybekötve lennie. A *szociális világnak* kell a *keresztyénség* által betöltve lenni, tudnillik az odaadó gondolat és felebaráti szeretet által. Egyiknek kell a másikat segíteni. Minden attól függ, hogy Isten adjon nekünk férfiakat és nőket, kik ezt valóban keresztülviszik. Embereknek, kik Krisztustól áthatva vannak, kell létrejönni ugy az előkelő körökben, mint a munkásosztályban. Tanulságos, de egyszersmind fájdalmas is egy nagy városban egy házat szemügyre venni, hol milliommok, vagyonosok és szegény munkások laknak. Itt nem létezik házközösség. Az udvari lakások valaki meghalhat, a szomszéd mitsem tud erről. Pedig tán valamennyien keresztyének, itt mégis több érzésnek kellene az emberek közt lenni. Sajnos, azonban egyik sem törődik a másikkal. Mehetünk az utcán anélkül, hogy a járókelők által köszöntve lennénk. Nincs szeretet az emberek között. Az egyik ide, a másik oda lótfut. Van-e valami nyomorúságosabb, mint egy nyáj pásztor nélkül?

És ha a keresztyénséget az ő különböző hitfelekezeteivel szemléljük, ugy azt tapasztaljuk, mintha a *szentek egységében*, t. i. az *egész keresztyénségben*, nem Istennek szeretete tartaná össze azokat. Valóságos kulturharcnak nézünk elébe. Pedig az összes keresztyén felekezeteknek azon utakon kellene járni, melyen az apostoli egyházak jártak, hogy beteljesednek az irás szava: „Nincsen itt sem zsidó, sem pogány, ti mind egyek vagytok a Krisztus Jézusban!” Nehéz idejük volt az apostoloknak; az embereknek egész hatalma ellenük irányult, mégis a szeretet által vezéreltetve, az ő rendíthetlen hitük erejében bizva, meggyőzték a világot. Ujongtak és örvendeztek az üldözések közepette és dicsérték Istent örvendezve!

Mi azonban sokat kérünk, keveset köszönünk; sokat panaszkodunk és keveset dicsőítünk s nem örülünk eléggé annak, amit birunk. Szivem mélyből kívánom, hogy az Ur az ő szolgálatában levő munkánkhoz az ő szent lelkének erejét adja.

Reichert Gyula.

VÁRMEGYE.

Közyülés. Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi november hó 28-án délelőtt 11 órakor, a vármegyei székház gyűléstermében rendkívüli közgyűlést tart. Az állandó választmány ülése a közigazgatási bizottság gyűléstermében ugyanezen délelőtt 9 és fél órakor veszi kezdetét. Tárgyalás alá kerül: a belügyminiszter rendelete a községi és körörszósok fizetésének és korpótlékának megállapítása tárgyában. Alispáni előterjesztés a Szekszárd r. t. városnál megejtendő képviselőtestületi tagválasztásokat vezető elnök kiküldése iránt. Alispáni előterjesztés „orvosi alap” létesítése iránt. Alispáni előterjesztés Reich Oszkár szolgabíró részére szabadságidő engedélyezése iránt. Tiszti ügyészi vélemények: Gerjen, Paks, Uzdorjárd, Tolna, Pári, Sióagárd, Magyarkeszi, Tolnanémedi, Dunaszentgyörgy községek és Szekszárd r. t. város különféle ügyeiben.

VÁROSI ÉLET.

Városi közgyűlés. Szekszárd r. t. város képviselőtestülete f. hó 14-én dr. *Szentkirályi Mihály* polgármester elnökle alatt közgyűlést tartott, melyen a következő határozatokat hozták. 1. A jegyzőkönyv hitelesítésére *Majsai István* és *Vesztérgombi Ferenc* kérték fel. 2. A Besz Ferenc által kért ingatlan eladása ügyében való határozat hozatalra december 2-ára tűzték ki közgyűlést. 3. 2861 K 30 fillér behajthatatlan fogyasztási adó leírását elhatározták. 4. A Szekszárd-Szálló nagytermét az Egyesült szekszárd-tolnamegyei Nőegyletnek 50 korona* használati díjért 28-ára átengedték.

* Az 50 koronás teremért egyáltalán nem tartjuk mérsékeltnek, sőt ismételtlen állást foglalunk az ilyfajta házbéruzsora ellen. Más helyeken szintársulatok s jótékony egyletek teremért egyáltalán nem fizetnek. Szekszárdon is figyelembe kellene venni, hogy jótékony egyleteink olyan közcélok ügyében buzgólkodnak, (például a szegények segítése) a melyek egyébként a városnak saját kasszáját terhelnek. — Igazán méltánytalan tehát ilyen horribilis teremért szedése, annál is inkább, mert legtöbbször a jótékony célú meghívót így kellene szövegezni: jótékony táncvigalom — Szekszárd város javára. A tiszta jövedelmet ugyanis felemészti a teremért. A Szerk.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

Képviselőtestületek megalakítása: Dunaszentgyörgyön. E hó 17-én Becht Ödön szolgabíró elnökle mellett 6 évre képviselőtestületi tagokká megválasztottak: Somogyi István, Böcz László, E. Dömötör Lajos, Tóth József M., Tóth János H. és Berényi István rendes, Schvarcz Szilárd és Kaszás József, helyettes-pótagokká. Ugyanez alkalommal hivatal és pénztár vizsgálat is volt, mely alkalommal a hivatalt vizsgáló szolgabíró előjáróságától jegyzőkönyvi dicséretet kapott. — **Németkőron.** E hó 18-án *Rassovszky Julián* főszolgabíró elnökle mellett 6 évre képviselőtestületi tagokká megválasztottak ifj. Hermann Pál, Reich István, Szauer Ádám, Gerics József és Reich József rendes, Mayer Pál, Rauth Ferenc J. és Polgár József pótagokká, ugyanez alkalommal hivatal és pénztár vizsgálat is volt és ugy a pénztár, mint az ügykezelés rendben találtatott.

HIREK.

Margit-virágok.

A szerzőnek karácsonyra megjelenő kötetéből.

I.

Szegény elfonnyadt Margit virágok,
Ne bántson az, hogy dér omlott rátok,
Ibolya, rózsza se nyílik többé,
Pompája, disze az anyaföldé...

Ez az enyészet tragédiája
A természetbe s a szívvilágba:
Avarba ti is csak hulljatok hát —
Követve szívem szomorú sorsát!

II.

Tündérmesékbe illik
Szívünk története:
Szép hófehér ábránddal,
Edes esókkal tele.

Mi lett a mese vége?
Néhány száz költemény...
De szívem összetépve —
Te nem lettél enyém!

SENDRŐI JÓZSEF.

— **Erzsébet királyné emlékezőte.** Szent Erzsébet napját kegyeletes módon ülik meg minden évben az iskolák. Erzsébet királyné emlékezőte, a szekszárdi iskolák növendékei zászló alatt részt vettek a belvárosi templomban a Szabó Géza, hittanár által tartott gyászmisén.

— **A t. ház bizottságából.** A képviselőház a választói reform megvizsgálására a kiküldött harmincegyes bizottságba *Rátkey Lászlót*, a pinchehelyi kerület országgyűlési képviselőjét is beválasztotta.

— **Kinevezések.** A m. kir. belügyminiszter *Késmárky Dezső*, fizetésnélküli határszéli rendőrkapitányt, volt tolnavármegyei szolgabíró, a VIII. fizetési osztályba határszéli rendőrkapitánynak nevezte ki.

K. Kovács Béla fogalmazó gyakornok, a gyergyótölgyesi határrendőrségi kirendeltség helyettes vezetője, a belügyminiszter által fizetés nélküli segéd fogalmazóvá nevezte ki.

A belügyminiszter vármegyénkbe főispáni titkárrá dr. *Hermann Béla* miniszteri segédfogalmazót nevezte ki.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Pápay Géza* Ágostot, *Pápay Géza* bátaszéki iparos tanonciskolai igazgató fiát a budapesti VII. ker. állami főgimnáziumhoz gyakorló tanárrá nevezte ki.

A szekszárdi m. kir. pénzügyigazgató *Steiner József* pári-i lakost, ideiglenes, díjtalan adóhivatalt gyakornokká nevezte ki Tamásiba.

— **Főúri házasság.** Pallini *Inkai* József báró császári és királyi kamarás, a főrendiház örökös tagja, országgyűlési képviselő házasságot kötött *Apponyi Teréz* grófnővel, *Apponyi Lajos* gróf valóságos belső titkos tanácsos, magyar királyi udvarnagy és neje, született *Seher Thoss Margit* leányával. A vőlegény részéről *Inkey Béla* báró, a menyasszony részéről *Apponyi Sándor* gróf aranygyapjas magyar királyi főkamárás-mester volt a tanu.

Vármegyénkől *Apponyi Géza* gróf, főispán, *Apponyi Sándor* gróf, királyi kamarásmester és neje *Eszterházy Alexandra* grófnő, *Apponyi Gizella* grófnő és *Apponyi Rezső* gróf vettek részt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Miután a József kir. herceg Szanatórium Egyesülete részére az általam megindított gyűjtések Tolnamegye területén jóformán befejeződtek, fogadják mindazok, a kikhez esdő soraimmal fordultam, jelesen: a róm. katolikus, úgy az evangélikus és református egyház főtisztelendő papsága, mint pedig egyes nemesszívű urak és urak, a gyűjtés körül kifejtett buzgalmukért és nemeslelkű fáradozásukért őszintén érzett hálás, mély köszönetem nyilvánítását, melyhez még őszinte, igaz köszönetemet csatolom mindazok részére is, akik a nemes cél gyarapítására és előmozdítására filléreikkel hozzájárulni kegyesek voltak. Hőgyész, november 17.

Gróf Apponyi Gézáé,
a Szanatórium Egyesület társelnöke.

— **Fejedelmi adományok.** *Zichy Gyula* gróf, pécsi megyéspüspök a pápa aranymiséje alkalmából megvetette az alapját egy Pécsen, püspöksége székhelyén létesítendő katolikus középiskolai internátusnak. A bőkezű püspök e célra százezer koronás alapítványt tett a pécsyházmegyei alapítványi hivatalnál. A még szükséges összeg adományokból fog összegyűlni. Az internátus X. Pius pápa nevét fogja viselni és benne elsősorban szegénysorsu tanítók fiainak lesz előnyük. A főpásztor az internátus alapítását lelkes hangú körlevélben hozta az egyházmegyei papság tudomására. A körlevél a fokozott keresztény tanítás és nevelés szükségességét hangsúlyozza. Alig terjedt el ennek a nagyszerű elhatározásnak a híre, a nemesen gondolkodó főpápnak egy másik, nemes és emberszerető ténye jutott köztudomásra. A püspök ugyanis átadta a Budapesten székelő Katolikus Patronage-Egyesületnek nádasdi kastélyát, melléképületeit s körülbelül 40 hold földterületét használatra, hogy az egyesület ott a züllesztésnek és erkölcsi romlás veszélyének kitétt gyermekeket megfelelő berendezkedés után elhelyezze, gondoztassa, neveltesse, szóval az emberiség számára mentse meg a gyermekeket itt kerti és szőlőművelésre is fogják tanítani. A tagas épület idővel 200 gyermek befogadására is alkalmassá válik. A püspök nagylelkű adománya körülbelül 200 ezer koronát képvisel. Az intézet neve „Julianeum” lesz. *Angyal Pál* dr. pécsi jogakadémiai tanár szellemi vezetése alatt a nevelést az iskolatestvérek fogják végezni. Az elzüllesztett gyermekek védelme, megmentése oly nemes emberbaráti feladat, hogy ezt minden humánusan gondolkodó léleknek előmozdítani erkölcsi kötelessége. A püspök e nagylelkű adományával halhatatlanná tette nevét.

— **Csak egy virágszálat!** Kurdon szép eredménnyel végződött a tüdőbetegek számára való gyűjtés. A községi előljárárság élén *Ványecz Béla* jegyzővel 15 koronát; *Halászné Hradek Berta*, *Gyomláiné Györfly Laura* urnók s *Adamecz Mici* kisasszony 40 s így összesen 55 koronát gyűjtöttek.

— **Látogatás a Molnár-féle nyomdai műintézet nyomdájában.** A Molnár-féle nyomdai műintézet nyomdája immár teljes üzemben van s elmondhatni, hogy vidéken kevés nyomda dicsekedhetik ilyen dus felszereléssel. A földszinten van a 28 méteres gépterem, amelyben 4 hatalmas s 3 kisebb fajtájú gép zúg-zakatol, szórja ki magából a nyomtatványok ezreit. A praktikus, modern gépeket villanyosság hajtja. Ez világítja az összes helyiségeket. A földszinten van elhelyezve még a könyvkötészet is, ahol most a Molnár-féle irószobákat és naptárakat készítik nemcsak Magyarországon, de a külföld számára is. A géptermet lift köti össze az emelettel, hol a szedők fürge munkája folyik. Itt vannak a szerkesztőségek külön helyiségei is, míg a hatalmas papírraktár, a nagy praktikummal épített épület padlás helyiségében van elhelyezve. Az új felszerelésű, hatalmas nyomdaüzletnek természetesen sok látogatója akad. Így e hó 18-án *Simontsits* Elemér alispán tekintette meg az ott folyó érdekes munkát. Az alispánt az igazgatóság: dr. *Leopold Kornél*, *Molnár Mór*, *Schneider János* és a felügyelő bizottság: *Bajó Pál*, *Kramolm Gyula* és *Bodnár István* fogadta. *Molnár Mór* ügyvezető-igazgató szakszerű magyarázatai után az alispán nagy elismerésének adott kifejezést a látottak felett és sok sikert kívánt a gyáripárszerű nagy vállalatnak. Tegnap *Hazslinszky Géza* kir. törv. el-

nök, *Forster Zoltán* vm. főjegyző és *Kurz Vilmos* árvaszéki elnök, dr. *Ery Márton* tb. főjegyző és *Szévald Oszkár* aljegyző látogatta meg az új nyomdai helyiségeket.

— **Erzsébet-ünnepély.** Fácánkert pusztán e hó 19-én sikerült Erzsébet ünnepélyt rendezett Németh Márton tanító. Kunfy Károly a pusztai tulajdonosa ez alkalomból több jó magaviseletű gyermekeknek lábbelit osztott szét.

— **Hadkötelesek összeírása.** Az 1909. évi ujonc-összeírásra vonatkozó előmunkálatok megkezdődtek. Mindazok, akik az 1909. évi ujonc-állításra, mint első, második és harmadik korosztálybeliek vannak felhiva, tehát akik az 1888., 1887. és 1886. évben születtek, kötelesek az összeíró-jegyzékbe leendő felvétel végett legkésőbb november hónap végéig a katonai ügyosztályban, akár írásbelileg, akár személyesen jelentkezni. A határidőt fontos ok nélkül elmulasztokat 10—200 koronáig büntetik. A nem tartózkodási helyükön illetőséggel bírókat szintén összeírják. Az idegen járásban tartózkodók, ha fontos oknál fogva nem hagyhatják el a tartózkodó helyüket, az illetékes járásbeli tisztviselő engedélyével a tartózkodó-hely sorozó-bizottsága elé állíthatók. A folyamodványokat ezért november végéig kell benyújtani.

— **Lelkészség választás.** A gyomai ref. hitközség *Dombó Béla* gyónki ref. papot választotta meg lelkeszé.

— **Plébánosi beiktatás.** *Magyar Miklós* závodi plébános, ker. esperes mult csütörtökön iktatta be ünnepélyesen Diósbényben *Palkó József* új plébánost hivatalába.

— **Jegyzőválasztás.** A bonyhádi képviselőtestület a megüresedett két aljegyzői állásra *Magdiás Ferenc* nagybörzsönyi és *Kréth Radó* okl. jegyzőket választotta meg.

— **Áthelyezés.** A győri főügyész *Varga Ádám* szekszárdi törvényszéki fogházörmezt ugyanabban a minőségben a szombathelyi törvényszéki fogházhoz helyezte át.

— **Vásár.** A mult hétfőn megtartott szekszárdi vásár a hirtelen beállt nagy hideg miatt, gyéren volt látogatva. Az állatvásárra felhajtott 700 darab szarvasmarha közül 299 kelt el, 350 ló közül 101 talált vevőre.

— **Eljegyzések.** *Janosits Antal* bukaresti r. k. tanító, *Janosits Antal* nyug. teveli kántortanító fia, eljegyezte *Albu Irén* kék Bukarestben.

— **Házasság.** Dr. *Martin József* szekszárdi bornagykereskedő és szőlőbirtokos mult szombaton tartotta esküvőjét Budapesten *Gajári Ilonka* úrhölgygel. Násznagyok voltak a menyasszony részéről dr. *Tarajossy Sándor*, a vőlegény részéről *Madi Kovács* János országgyűlési képviselő.

— **Új polgári olvasókör.** Kisvejkén polgári olvasó egyesület alakult, alapszabályai jóváhagyás végett felterjesztettek.

— **Halálozások.** Egy ritka művelt lelkű, nemes szívéű urinő hagyta itt hosszas szenvedéseinek színhelyét, a földet. Simándi *Kenézy Csátár*, m. kir. pénzügyi tanácsos, győri pénzügyigazgató-helyettes neje simándi *Kenézy Csátárné* szül. Müller-Kohn Jozefa-Anna urnő, a leghűségesebb hiteztárs, az önfeláldozó legjobb anya, a legnemesebb nő hunyt el Győrött, folyó hó 14-én esti 8 órakor, küzdelmes életének 50-ik, boldog házasságának 30-ik évében. A derék általánosan tisztelt urinő porhüvelyét f. hó 16-án, hétfőn d. u. 3 órakor Győrött a református vallás szertartása szerint nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. *Kenézy Endre* szekszárdi pénzügyi számellenőr és *Kenézy László* szekszárdi vármegyei közig. gyakornok a boldogultban édes anyjukat vesztették.

Széki Elemér, csokonyai reform. lelkes. 58 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt f. hó 16-án délelőtt. Kiváló szónok, jó ember s igazi polyhistor volt! — Áldás emlékére!

— **Az ügyvédi nyugdíjgyűlésről.** A pécsi ügyvédi kamara az orsz. ügyvédi nyugdíjgyűlés választmányába vármegyénkől dr. *Schwetz Antal* bonyhádi ügyvédet választotta meg.

— **Borkóstoló.** A szekszárdi polgári olvasókörben ma este borkóstoló estélyt tartanak.

— **A ref. olvasókörből.** A ref. olvasókörben jövő hó 5-én kezdik meg a felolvasásokat. Az első felolvasó *Bajó János* árvaszéki ülnök lesz.

— **Öngyilkosság.** *Tillmann Dániel* diósbényi lakos a község határában, a csernyédi dűlőben levő hid alá felakasztotta magát s a kalapját, hogy észrevegyék, a hidra tette. *Balaskó Lajos* regölyi lakos akadt reá, de akkor már teljesen merev volt.

— **Adótszti vizsga.** *Silling István* dunaföldvári adóhivatali gyakornok most csütörtökön jó sikerrel tette le az adótszti vizsgát a *Brey Imre* helyettes pénzügyigazgató, *Krautsack József* számtanácsos és *Ferenczy József* h. adótárnokból álló bizottság előtt.

— **Vörösbort eladás.** Báró *Schell József* hirneves szekszárdi szőlőinek ez évi vörösbortermése eladatott és pedig 650 hl. 50 koronával. Vevők *Palugyay J.* és fiai *Pozsonyból* és *Wampetics Ferenc* budapesti vendéglős, kik a termést egymás között megfelelik. Úgy látszik sok év után végre a vörösbortnak is megjön az ideje és azt, ha jó, megfelelő áron lehet értékesíteni, dacára az idej nagy nyomott boráraknak.

— **Körvadászat.** *Grünwald Lajos*, faddi vadászbérlő, a faddi határban f. hó 23-án körvadászatot rendez. A vadászaton Szekszárdról is többen vesznek részt.

— **Elsüllyedt uszályhajó.** Paksról jelentik: A „Sirály” nevű vontatógőzös egyik gabonával megrakott uszályhajója egy malomkaróra került, kilyukadt és elsüllyedt. A kár 60,000 korona. Ugyancsak Paksról jelentik, hogy a Duna zajlásában van és több vontatógőzös a nyílt Dunán megállt.

— **Családi viszály.** *Piringer István* dföldvári lakos e hó 11-én feleségét minden ok nélkül annyira megverte, hogy rajta, orvosi látélet szerint 20 napon túl gyógyuló testi sértést ejtett. A csendőrség a tettest a szekszárdi kir. ügyészségnek feljelentette.

— **Rendőri hírek.** *Kovács Sándor* dombóvári lakos *Grünbaum Bernát* ottani korcsmáros, mert nem adott neki bort hitelbe, összeszúrkalta s azután önként jelentkezett a csendőrségnél. — *Kontsits Elemér* uzdi földbirtokos magtárából mintegy 100 K értékű búzát elloptak. A tettesek után megindult a nyomozás. — *Dragolovics Radó* 34 éves bátaszéki napszámos eltűnt. A hatóság elrendelte a körözését.

— **Fiatál betörő.** *Szöcsényi János* 17 éves, rovtomultu kölesdi lakos észrevehén, hogy szomszédjuk, *Prémer István* nevével hazulról eltávozott, átmászott a szomszéd udvarára és behatolt annak lakásába. Ezt azonban észrevehette *Schwind György*, aki a szomszédok segítségével lefűlelte a fiatal betörőt.

— **Lopás.** E hó 16-án *Sűrű Ignác* dunaföldvári lakos *Tamás János* dunapataji lakossal *Maró György* dunaföldvári korcsmájában mulattak, mulatás után *Sűrű Ignác* lakásába mentek aludni. Míg *Sűrű* aludt, addig *Tamás János* a zsebéből 100 koronát ellopott. A csendőrség a tettest elfogta és átadta a dunaföldvári kir. járásbírósnak.

— **A Duna vizállása.** Pakson a Duna 0 alul 85 cm. A jég zajlik, úgy, hogy az összes vízi malmokat és a hajó kikötőt be kellett vontatni. A dunai malmokat az alacsony vizállás miatt a téli kikötőkbe bevontatni nem lehet és így a Duna partjához vannak kötve és ennek következtében a zajló jég már eddig is sok kárt tett bennük. Még nem volt eset, hogy a Duna november hó közepén zajlott volna. A hajó közlekedés teljesen szünetel.

— **Makaos öngyilkos** Özv. *Krep Jánosné* gyónki lakos, f. hó 13-án öngyilkossági szándékból karján az ereket elvagdalta. Mire az orvosi segély megérkezett, meghalt. Özv. *Krep Jánosné* 75 éves volt, egyszer már borotvával a torkát metszette el, egyszer pedig kutba ugrott, de kimentették. Most végre sikerült neki megszabadulni az élettől.

— **Halálos végű baleset.** *Bartos András* faddi lakos, zenész, f. hó 8-án *Orbán Jánossal* és több társával kocsiakra akart ülni s e közben feltette botpuskáját a kocsi, melyet *Orbán* mindjárt kezébe vett. *Bartos* elakarta tőle vanni a fegyvert, mely e közben elsült s a lővés *Bartost* bal lágyékban találta, minek következtében harmadnap a szekszárdi Ferenc kórházban, ahova beszállították, meghalt.

Fogorvos

Kovács J.

vásártér-utcai műtermében hiányzó fogak pótlása, csaposfogak, arany koronák és szájpaddlás nélküli fogak (hidmunka) készíttetnek. Fogtömés, foghuzás és fogtisztítás a legjobb módszer szerint eszközöltetik. — Szegényeknek rendel délelőtt 8—9-ig és délután 1—2-ig

A „Toborzó“ visszhangja.

— Válasz Alba Nevis versére —

Harcra szólítál, jogunkért küzdeni,
És mi mindnyájan temeléll állunk,
A férfi néppel, elnyomó haddal
Büszkén és bátran im, szembeszállunk.

Közönnel vádolsz és gyúvasággal,
Tétlennek mondd a tennen véred, —
És im az első toborzó szóra,
Hogy gyülekezünk körüled, nézzed!

Lelkünk felrázta riadó hangja,
Ígéd visszhangra talál szívünkben
S aliz, hogy felzúg hívogató szód,
Már gyönyörködhetisz nagy seregünkben.

Vezető zászlót büszkén lobog fenn,
Jelszava biztat: előre, rajta,
S e szó nem hangzik el a pusztába,
Édiz szívünket s heviti dacra.

S öklünk tán gyenge, karunk erőtlén?
De útni is tud báronya, selyme,
A harcba viszük mi is — eszünket
S hú szövetséges szívünk szerelme.

Im, itt vagyunk mind. Erős a tábor,
Erőssé teszi szent összetartás,
Nim leszen gyáva közödtünk senki,
Győz az igaz ügy: Rajta, — kitartás!

Sorba ledöntük az ócska falat,
Tömött sorokban rajt' átvonulunk,
Legyőzünk, ha kell, sok száz akadályt,
Míg a férfival egy sorba jutunk.

Ti gőgös sereg, büszke urunk ti,
Zsarnok királyi vagytok a létnek,
De koronája mi vagyunk mégis
S vajjon nélkülünk hát mit is értek?

Annyit, mint király korona nélkül,
Fény, ragyogástok tán nem mi vagyunk?
Szürke fakó nép, otthonotokba:
Sugárt mi viszünk, derűt mi hagyunk!

Életét éltet, szívet a szívért,
Ennyit akarunk: egyforma jogon.
Alamiznát mi nem akarunk, csak:
Testvéri osztályt — hatalmatokon.

Társatok legyünk: de mint szabadok,
Nem mint rabszolgá porba hajolva,
Az idő megjött, az iga, járom
Lefoszlik rólunk, már is a porba . . .

Rajta hát bátran, küzdve előre,
A vezényszóra, a toborzóra.
Az egész tábor már csatásorba,
Harcra készen áll a — riadóra!

Brandeiszné, Frey Melanie.

SZINHÁZ.

Premier. László Géának, a helybeli áll. főgimnázium tanárának verses színművét, *Toldi-t* Baróthy Rezsőnek városunkban időző kitűnő színtársulata az idei színházi saison utolsó hete kimagasló eseményeként *csütörtökön, nov. hó 26-án* fogja bemutatni. Erre az igen érdekesnek ígérkező bemutató előadásra e helyen is előre felhívjuk a közönség figyelmét. A darabot *László Géa* tulajdonképpen a nagykorú s a budapesti (margitszigeti) Arany-szobrok leleplezési ünnepélyére írta alkalmi darabul s jelenleg be van terjesztve a Magyar Színház drámabíró bizottsága elé. A darab tárgya szabad feldolgozásban a dráma törvényeitől megkövetelt eltérésekkel Arany Toldi-triologiájából van merítve. A szerző, tekintve, hogy városunkban most ily kiváló erővel rendelkező színtársulat működik, jónak látta darabját városunkban is előadni.

Vendégművésznők. Színigazgatónk hálás a közönség iránt, minden héten új meglepetéssel szolgál. E héten dr. Tresztyénszkyné *Baróthy Irma*, a jeles művésznő szerepelt itt nagy hatással, jövő héten pedig *Komlóssy Emma*, a néhai Vigopera tagja lép fel a *Suhancz*-ban, *Lilli*-ben és a *Varázskeringő*-ben. A közönség lelkes támogatását ajánljuk.

— **Színház.** *Vasárnap* este János vitéz adatott elő. János vitéz Gyárfás Ödön, Iluska Csornai Teréz, királykisasszony Galambos Mária volt. E főszereplők nagy sikerrel játszottak.

Hétfőn Földes Imre óriási sikerű, szenzációs műve „A császár katonái“ dráma adatott elő másodsor. Bihari Ákos és Olasz Jolán ismét remekelt.

Kedden Bihari Ákos művész jutalomjátékául „A pálinka“ került előadásra zsufoolt ház előtt. A hálás közönség egészen megtöltötte a színházat s gyakori tapssal és hatalmas babéroközörséggel fejezte ki elismerését a jeles művész iránt. A többiek is szépen játszottak.

Szerdán itt először adták a „Dollár királyné“

operettet. Szerepét különösen Baróthy Rezső és Cs. J. Madari B. játszotta jól.

Csütörtökön „A Dada“ népszínmű került színre dr. Tresztyénszkyné, Baróthy Irma művésznő vendégfelléptével, ki nehéz szerepét nagyon átérzte és finom játékaért sok tapsot és egy gyönyörű csokrot kapott.

Pénteken „A tolvaj“ színmű. Szombaton Krammer Zsófia kitűnően sikerült társadalmi színműve „A leány“. *Vasárnap* délután a „Tatárjárás“ kerül színre. Annyit még elárulunk, hogy Krammer Zsófit, mint szerzőt tisztelői ma este alkalmas emléktárggyal fogják meglepni.

MUZEUM.

Felolvasások a Muzéumban. *Simontsits* Elemér alispán értekezletet hívott össze a múzeumban szokásos felolvasások ügyében. Az értekezleten jelen voltak *Tóth Károly*, *Leopold Lajos*, *Wigand János*, *Kramolin Gyula* dr., *Leopold Kornél* dr., *Bajó János*, *Holub János*, *Ács Lipót*, *Müller Ferenc* dr., *Kovács Aladár*, *Bodnár István*. A megjelentek élénk eszmecsere után abban állapodtak meg, hogy úgy, mint az előző években, a felolvasásokat kéthetenként az idén is folytatni fogják, még pedig külön tudományos színezetű felolvasások lesznek az intelligensebb közönség s népies gazdasági előadások az alsóbb néposztály számára. A felolvasásokat decemberben kezdi meg. A fent elősoroltak készletek nyilatkoztak felolvasás tartásra, de rajtuk kívül még másokat is felkérnek. Az előadások megkezdésekor *Simontsits* Elemér alispán megnyitó beszédet mond.

MULATSÁGOK.

A »Szekszárdi Róm. Kat. Olvasókör« 1908. évi november hó 22-én vasárnap saját dísztermében őszi táncestélyt rendez. Belépő-díj személyenként 60 fillér. A táncestély kezdete este 7 órakor.

Felolvasó estélyek. A szekszárdi Kat. Kör adventi felolvasó estélyeinek sorrendje: Nov. 29-én (90. felolvasás.) A szabadkőművességről és annak bűnös törekvéseiről. Irta és felolvassa: Szabó Géza hittanár, a kath. kör ügyvezető elnöke. December 6-án (91. felolvasás.) Az inkvizíció a történelmi igazság világánál. Irta és felolvassa: Kapossy István segédlektész. December 8-án (92. felolvasás.) A vasárnapi munkaszünetről. Irta és felolvassa: Horváth Ignác tanító. December 13-án (93. felolvasás.) A társadalmi osztályok. Irta és felolvassa: Haugh Béla főgimn. tanár. December 20-án (94. felolvasás) Katholikus népszövetségi diszközgyűlés. 1. Hymusz. Eneklí a kath. kör énekkara. 2. A szentek unokáihoz Irta Mindszenty Gedeon, Szavalja: Wendl Gyula. 3. A katolikus népszövetségről. Szabad előadás. Tartja: dr. Fent Ferenc szentszéki ülnök, belvárosi plébános. 4. »Viharban.« Dürertől. Eneklí a kath. kör dalköre. 5. Katholikus oktatásügyünk. Szabad előadás. Tartja: Varga Ferenc főgimn. tanár, a kath. kör alelnöke. 6. »Az árva karácsonya.« Melodráma. Szavalja: Kovács Mária, zongorán kíséri Stockinger Sándor. 7. Igazgatói zárszó. 8. Szózat. Eneklí az egész ünneplő közönség. Felolvasó estélyek kezdete délután fél 5 órakor. Belépődíj nincs!

Katalin-bál. A Szekszárdi Polgári Olvasókör folyó évi november hó 28-án a kör saját helyiségeiben zártkörű táncestélyt rendez. Belépti díj személyenként 1 korona, családjegy (3 személyre) 2 korona 40 fillér. Kezdeté este 8 órakor.

VIDÉK.

Mi kellene Földvárnak?

Hogy mi kellene? . . . Hát ami nincs! . . . Röviden, de velősen ennyi is sokat mond! Mint hírlík: Dunaföldvár elszakad Pakstól s egy új választókerületté lesz, egyszersmind e, y új járás székhelyé is. — Mindkettőre igen nagy szüksége van s mindkettő a község fejlődéséhez kell!

Ha új országgyűlési képviselő választókerület leszünk, akkor egy olyan képviselő kell Földvárnak, aki nemcsak az elveit hirdeti, hanem aki érte tesz, küzd állandó kitartással, mindenütt, s aki elég nagy ember ahhoz, hogy a község jogos és méltányos évtizedes kérelmeit kivívja!

Ilyen évtizedes kérelme Dunaföldvárnak a

közéiskola, melyre nem kevesebb mint 80.000 korona hozzájárulást felajánlott. De a minisztérium félredobja a jogos kérelmet, a 13.000 lelket számláló Dunaföldvárnak még polgári iskolát sem ad, nemhogy algimnáziumon vagy reális-kolára gondolna. Pedig 80.000 korona polgári iskoláért nem csekély összeg, s fele népességű községekben akárhány helyütt van más és más közéiskola, de Dunaföldvárnak semmi sem jut. Nincs, aki a szekerét a legfelsőbb helyeken előmozdítsa. a község küldöttségei, kérvényei, határozatai, ajánlatai nem sokat nyomnak ott fenn a latban. Tehát kellene közéiskola!

Kellene *villanyvilágítás, vízvezeték, kövezés, piaci szabályrendelet*, — egy sok, sok embert foglalkoztató gyár stb. Ezekhez már nem nagy szükség lenne a miniszterre sem, a protekcióra sem, mert ezeket maga a község előbb-utóbb ugyanis megvalósítani igyekszik, s valószínűleg meg is valósítja. De ide még legelső sorban »pénz« kell. Így az Erzsébet-téri kövezésnél a reá szánt és még 1906. augusztusban a községi pénztárból ismeretlen tettes által elvitt 16.000 korona kellene! . . .

Szükséges volna a *Budapest-Eszéki állami ut kikövezése*, megjavítása. Mert ha valaki akár kocsi, akár automobilon is ezen át Dunaföldváron tova halad, elátkozza örökre Földvart. Pedig ez folyton folyvást küzd és sürgeti a jelzett ut rendbehozatalát! . . .

Mi kellene még? Sok minden! . . . De mindenek előtt egy egészséges, tiszta *társadalmi élet!* . . . Sep:ő, mely seperne a szemetet s meghagyná a meghagyandót. Ez az egészséges, jellemekben gazdag társadalmi élet fejlesztene legjobban a községet, mert akkor lennének sokan, — s hogy most kevesen vannak, — akik a közért lelkesedéssel fáradoznak, mindenütt lépést tartva, a községet egyhamar mint a községgé tennék. Mert ha ez nincs, amit egykettő tesz, azt százan meg százan lerontják, apellálják s így a legszükségesebb dolgok is csak évek hosszú sora után, a felebbezések összes fórumain keresztül valósulhatnak meg.

No de »Lesz még egyszer ünnep a világon!« Lesz még egyszer Földvárnak is ünnepe! Mikor lesz egyetértés, mikor a társadalom megtisztul s rang-, állás-, foglalkozás- vagy vallásra tekintet nélkül összetart, a közért fáradozó munkájában segíti, támogatja: akkor fejlődik rohamosan a község előre!

Hogy ez egyhamar meglesz, abban még magam is Tamás vagyok, de hogy ez örökre így nem marad, az is bizonyos!

Crassus.

TANÜGY.

A pécsi Notre-Dame nőzárda és iskolái.

Szentkirályi István, pécsi teológiai tanár a pécsi Notre-Dame nőzárda alapításának 60-ik évfordulója alkalmával diszes kiállítású, mintegy 250 oldalra terjedő könyvben megírta a *Scitovszky* János pécsi püspök, később esztergomi érsek és hercegprimás által alapított pécsi Notre-Dame nőzárda és iskoláinak történetét. A szerző a történetet író lelkiismeretességével kutatta fel a zárda, a káptalan és püspöki levéltár elsárgult okmányai között azokat az írásokat, melyek a zárda történetének hí megírását részére lehetővé tették.

A Notre-Dame kanonokrend apácai fényes ünnepség keretében 1851-ben foglalták el a részükre megépített zárdát s eleinte csak egy belső és egy külső elemi népiskolát tartottak fenn. Ebből a szerény kezdetből fejlődött ki a felügyelő hatóság közreműködésével s a zárdanők odaadó lelkes munkásságával az a hatalmas tanintézet, mely Pécs város tanügye állapotának méltó díszére válik.

A zárda előhaladásában a mi vármegyénk fainak is tekintélyes szerep jutott. Az egyházmegyei hatóság meg 1851-ben az építés tolytatásának ellenőrzését és gondozását a paksi születésű királydaróczi *Daróczy* Zsigmond apátkanonokra bízta. Ugyancsak ő reá bízta később a zárdatemplomnak építését is, melynek festését a szekszárdi születésű *Boross* János akadémiai festő készítette. A zárda jötevői között helyet foglalt *Daróczy* Zsigmond. *Kuthy* Ignác volt gyulai plébános, aki 8000 forintért vett 3 házat hagyta a zárdának, *Pécsey* József tolnai prepost 400 forinttal és *Hegedűs* László regölyi plébános.

Az apácák lelkiismeretes, szeretetteljes és odaadó működése csakhamar megnyerte nemcsak a pécsi közönség, hanem Pécs vidéke közönségének bizalmát is. Az elemi iskolához csak-

hamar csatlakozott a fejlettebb leányok tanfolyama, a kézimunka tanfolyam, 1890-ben a külső polgári iskola, 1895-ben a tanítónőképző, 1900-ban a tanítónőképző-intézeti internátus, ugyanez évben a belső polgári iskola, majd 1907-ben a felsőbb leányiskola. A belső intézetek úgy az internátusok új, minden kényelemmel berendezett épületekben vannak elhelyezve, villanyvilágítással, vízvezetékekkel felszerelve, s nagy kiterjedésű, részben parkirozott kertekkel bírnak. Idegen nyelvek, kézi munka, zene- és táncoktatásról gondoskodva van. Az intézet különböző könyvtárai 3575 kötetből állanak, van természetrajzi, vegytani és természettani szertár, melynek alapját 700 K költséggel 1892-ben vették meg, s melyet azóta folyton fejlesztettek.

Ugy a tandíj, mint az internátusi ellátás ára mérsékelt s részben ennek is tulajdonítható, hogy évenként mintegy 800 leány áll a zárda-iskolák nevelése és oktatása alatt.

A szerző nagy egyszerűséggel megírta munkája tanúságát tesz arról, hogy a nőzárda a leánynevelés ügyét létesítése óta soha nem lankadó buzgalommal és önfeláldozó fáradozással szolgálja, s hogy iskoláinak sokfélesége és tanulóinak száma a zárdat hazánk első leánynevelő-intézetei közé emelik.

— **Gazdasági Ismétő Iskola.** A szekszárdi külön szaktanítási gazdasági ismétő iskolai szaktanító, Pigniczky Ferenc, e hó 15-én elfoglalta állomását. Lakása a volt állami szőlőtelepen van, hol 10 holdnyi területen a szőlőszet és kertészetet tanítja gyakorlatilag a 12—15 éves ismétő tanköteles gyermekeknek, kik tavasszal és ősszel oda kijárni tartoznak s ezenfelül tartozik mindenkinek utbaigazítást adni ingyen, aki csak hozzátordul tanácsért és szakszerű kezelésért. Télen elméletileg oktatja a 12—15 éves ismétős fiukat a belvárosban csoportonként s miután Szekszárdon körülbelül 360 ismétő tanköteles fiu van, naponként 60 gyermek részeseül tanításban. Az összes szekszárdi ismétő tankötelesek vallásfelekezet nélkül tehát a mai naptól kezdve ezen iskolába tartoznak járni, az elemi iskolai tanítók az ismétő fiukat főbbé nem oktatják.

E hasznos, új iskolára felhívjuk közönségünk figyelmét s üdvözöljük Szekszárd r. t. város képviselőtestületét, hogy e gyakorlati iskolát áldozatával felállítani segítette, valamint *Tihanyi Domokos* kir. tanácsos, tanfelügyelőt, ki a miniszternél mindig a legszivesebben pártolta ez ügyet. Ő alatta iskoláink folyton szaporodnak, ami az ő fáradhatatlan munkásságának fényes bizonyítéka.

— **Társolyok az iskolákban.** Az állami és községi és polgári és elemi iskolákban gyűjtő társolyok fognak elhelyeztetni a célből, hogy abba a gyermekek a tüdőbetegek részére adományokat tegyenek.

— **Tanítóválasztás** A sütvényi rk. tanítói állomásra Németh István választott meg.

— **Község-ház és iskola megnyitás.** A kistengerlaci újonnan épült község-ház és 2 tantermes községi iskolája folyó hó 10-én délután 10 órakor ünnepélyesen megnyitott.

MEGJELENT AZ ÚJ

„Községi nyomtatványok árjegyzéke: a Molnár-féle nyomdai műintézet r.-t. Szekszárdon.

A legnagyobb választékban szerezhetők be:

irodaszerek és irodapapírok,

borítékok, itatók, teljes irodai felszerelések stb.

IRODALOM.

— „**A Háziorvos**“ címmel a fővárosban kiváló orvosi szaktekintélyek közreműködésével dr. Fürst Zsigmond szerkesztésében, egy, hónapoként megjelenő, népszerű egészségügyi folyóirat indult meg. A lap az egyéni, családi és társadalmi higiénia körébe eső minden kérdéssel foglalkozik, tehát emberbaráti és kultu-

rális missiót van hivatva teljesíteni. Első számának tartamából következőt emeljük ki: Bevezető cikkét dr. Bród Miksa a kiváló szakíró írta; dr. Gerlóczy Zsigmond egyet. magán tanár »A koleráról és az ellene való védekezésről«; dr. Kovach Aladár a B. Ö. M. E. igazgató-főorvosa »Első segítségnyújtás a család körében«; dr. Kemény Ignác ny. cs. és kir. törzsorvos »A gyermekek nemi felvilágosításáról«, dr. Reiszmann László nőorvos »A hószámról«, Rónai Mihály állatorvos »A lóhúsról«, dr. Réh Béla, az elektromágneses gyógyintézet vezető orvosa »A villamosság a gyógyászatban« címen stb. stb. irtak nagyérdékű és tanulságos cikket. A lap kiadótulajdonosa Molnár M. Lajos. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VI. Andrassy-ut 27. szám alatt van. Előfizetési ára egy évre 2 korona 40 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

A házinyul tenyésztéséről.

Írta: **Kápolnay József**, gazdasági szakíró.

Egy himre rendszeren 10—12 anyát számítunk, ügyeljünk azonban arra, hogy a párzás ne egyszerre történjen, az egyes fedeztetések között legalább 3 órai pihenőt adjunk a hímeknek. Egyszerre több anyát célszerű elletni, mert megesik, hogy egyiknek 4—5, másiknak 8—10 kicsinye van, ilyen esetben amelyeknek több van, át lehet rakni másik anyára, úgy ösztöjtük el őket, hogy egy anyára csak 6—8 kölyök maradjon, ha nem akarná elfogadni a kis jövevényeket úgy a fészkekből szedett szőrbe takargatjuk a kis nyulakat s úgy tesszük alája, így biztosan elfogadják. A fölősegeket, persze csakis a leggyengébbeket elpusztítjuk. Az anyát jól tápláljuk, hogy a kicsinyeit tudja táplálni, 8—10 nap múlva a kicsinyeknek kinyílik a szemök, ezután nemsokára próbálnak maguktól is enni, de csak 6—8 hét múlva válasszuk el s ilyenkor mindig az anyát tegyük külön ketrecbe.

Ha nyár, vagy tavasz van, a kis nyulakat lehetőleg a szabadban, a nyúludvarban vagy a nyúlkerben kell fölnevelni az ivar érettségig, hogy így kellő edzettséget s ellenálló szervezettel kapjanak. Három hónapos korukban válasszuk el a hímeket a nőstényektől s tegyük őket külön ketrecbe, hogy egymás szagát még csak ne is érezzék.

Ha sok himállatunk van, melyeket nem tudunk értékesíteni, úgy a fölősegeket heréltessük ki.

Ami a házinyulak takarmányozását illeti, mindazon takarmányfélét megetethetjük nyulainkkal, melyeket a kérődzőknek adunk, a lóherét, lucernát csak virágzókör s kissé megfogyadva adjuk, mert könnyen felfuódást okoz, salátát, káposztát, répalevelet szintén csak csekély mértékben, mert különben emésztési zavarokat okoznak. A fűszernövények a husára vannak jó hatással. Megezik a nyulak a zöld falombot, a barack és mandulalevél kivételével. A téli eledelét képezi a szóna, továbbá a gyökeres és gumós növények, mint a burgonya, csicsóka, répa. Szeretik továbbá a kenyérhulladékot, lefőlőzött tejet és még a makkot is megezik. Vedlőskor tanácsos nekik egy kis lenmag forrázatot adni, amelytől a szőrük fényes lesz. Vízét akkor kell a nyulaknak adni, ha száraz takarmányozásban részesítjük őket.

Takarmányozhatunk napjában kétszer vagy háromszor, csak arra vigyázzunk, hogy az egyszer megállapított takarmányozási időt pontosan betartsuk. Este adjunk a nyulaknak legtöbbet, mert a nyul élénk éjjeli életet él.

Hizlalásra fiatal állatot válasszunk, a hízó nyulakat oly kicsiny ketrecbe zárjuk, hogy sokat ne mozgassanak s darával, kenyérral, burgonyával, fűszernövényekkel és tejjel tüssük, anyit adva, amennyit megezik, a hizlalás 8-14 napig tart.

A házinyulaknak ellenségei a kutya, macska nyest, görény, menyét és a patkány, ezen ellenségek ellen a ketrec-rendszer megfelelő felügyelet és ellenőrzés mellett kellő védelmet nyújt.

Nyulállományunkban valamely betegségnél a föllépése igen veszélyes lehet, mert a nyulak közel vannak egymáshoz s ha nem örökösünk kellő gondnal, összes nyulaink áldozatává es-

hetnek. Legtanácsosabb valamely betegség föllépése alkalmával azonnal állatorvoshoz fordulni segítségért.

Vannak ragályos és nem ragályos betegségek; ragályosak: a lépfene, himlő, rühösség, métegykór, gümőkór, továbbá a gregarinózis, mely azonos a difteritiszszel, csak hogy a sebek a fejen s a külső bőr más részein is föllépnek. A ragályos betegségekben szenvedő állatokat el kell az egészségesektől különítenünk, ha elhullott, el kell égetni, ketrecét pedig fertőtleníteni 20 százalékos karbol oldattal, vagy pedig 40 százalékos formaldehiddel.

Gyakran előforduló betegség még a nátha, a náthás állatot különítsük el, óvjuk a meghűléstől, léghuzamtól s a poros takarmányoktól. A náthás állatot célszerű 10—15 percig meleg vizgőz fölé tartani. Az elhanyagolt náthának a következménye a tuberkulozis (tüdővész).

A léghuzamos, tisztátalan ketrec, továbbá a nedves, dohos, romlott takarmány többféle betegségnél lehet az okozója, ilyenek: a nyál-folyás, szemgyulladás, szemkönyvezés, szekrekedés, hasmenés, továbbá az elődsiek. A helyes etetés és gondozás, valamint az állatok megfelelő elhelyezése által tehát a legtöbb betegséget el tudjuk hártani.

A házinyulak értékesítése sokoldalú, értékesíthetjük mint tenyész állatot s ez az értékesítési mód a legjobb, mert a fajtisza példányokért sokszor igen szép árakat fizetnek.

A levágott házinyulnak husa és bőre vagyis gereznája értékesíthető. A házinyul leölése és a gerezna kikészítése úgy történik, hogy az állatot hátsó lábainál fölemeljük s a tarkójára valami kemény tárgyval vagy a tenyerünk élével ráütünk, az így elkábított állat nyakát kissé bevágjuk, hogy a vére kifolyjon, majd a fülénél fogva emeljük föl s a vizeletet nyomkodjuk ki belőle. Ezután az állatról a bőrt huzzuk le olyanformán, hogy hátsó lábainál fogva felakasztjuk s a hátsó combok belső oldalán a bőrt felvágjuk s az állatról a bőrt úgy huzzuk le, hogy a bőr felvágott nyílását többé ne bántuk. Az így lehuzott bőrt a has közepén át föl vágjuk, úgy, hogy az egész bőr simán kiteríthető legyen, ezután a bőrt egy megfelelő nagyságú deszkára kifeszítjük szőrös oldalával a deszka felé s széleit apró szegekkel rászegezzük, hogy össze ne húzódjék. A bőr véres felét vizes ruhával lemoszuk s száraz, de nem nagyon napos helyen megszáritjuk, ha megszáradt, akkor a gereznákat egymásra tesszük, hogy a szőrös oldaluk egymáson fekdjenek, időközönként meg kell szellőztetni s porolni, hogy a moly bele ne essék. Egy másik módja a gerezna kikészítésének az, ha nyuzás után nem vágjuk föl, hanem a test helyére kócot, vagy szalmát dugunk, vagy megfelelő famo-delbe huzzuk s így száritjuk meg.

Meg kell itt említenem, hogy gerezne-nyeres céljából csak október második felétől február közepéig vágjunk prémyulakat.

Az angora házinyulaknál nem a bundájuk, hanem a hosszú szőrük lesz értékesítve, amit még életében tépnek le róla, a hányszor megnő s gallérokat, karmantyukat készítenek belőle.

A másik hasznóvétel a nyulnál a hus. A hizlalt házinyulnak a husa fehér, izletes, tápláló s minden mellékzótól mentes, csak az olyan nyulnál érezhetünk édeses mellékzót, amely minden előkészítés nélkül kerül levágásra. Dacára a házinyulhus ezen sok előnyének, ez nálunk még nem képez rendes fogyasztási cikket s még igen sok előítéletet kell leküzdenünk, hogy a házinyulhus elfoglalja ételünk között az őt megillető helyet. Nem így van ez a külföldön, ott főleg nagyobb városokban rendes fogyasztási cikket képez s reméljük azt, hogy hazánkban is nemsokára tért fog hódítani.

Hazánkban a nyultenyésztés terjesztése érdekében a Nagyméltóságú földművelésügyi kormány s a magyar mezőgazdák szövetsége fejt ki lelkes tevékenységet s célja tulajdonképpen az, hogy még a legszegényebb néposztály rétegeibe is eljusson a házinyul tenyésztés. Ha ezen tenyésztési ág valamely községben már annyira tért hódított, hogy alkalmasnak látszik egy »Házinyul Tenyésztő Egyesület« megalakítása, úgy a Magyar mezőgazdák szövetsége a legnagyobb készséggel szolgál további utbaigazítással s felvilágosítással és kívánatra az alakuló gyűléshez a nyultenyésztő osztályának vezetőjét is leküldi.

Adja Isten, hogy hazánkban mennél több »Nyultenyésztő Egyesület« létesüljön.

Dunaföldvár, 1908. november hó.

A mintapince borvásárlása. A magyar bortermelők orsz. szövetezete saját számlájára különböző mennyiségű ó és új borokat szándékozik vásárolni. A szövetezet megbízásából a szekszárdi szőlőszeti és borászati felügyelőség megkereste a város tanácsát annak közlésére, hogy Szekszárdon kinek van 2-3 éves, esetleg régebbi jó minőségű asztali és pecsenye bora, valamint megfelelő minőségű új bora. A gazdák tehát jelentkezhetnek a városnál, esetleg küldjenek boraikból 2 drb. fél literes üvegben mintát a m. kir. orsz. közp. minta pince igazgatóságának Budapestre, V, Gorove-u. 2.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Pénzintézet D. A szekszárdi tktár állami adója 10148 kor. 51 fill., de a virilitást közé való felvételénél csak az ingatlan után fizetett adója számít. A lapunkban jelzett adó tehát a tktár által az ingatlan birtoka után fizetett adó összege.

Vasuti menetrend

Életbe lépett 1908 október hó 1-én

Sárbogárd—Szekszárd—Bátaszék

10 ⁴⁵	8 ²⁰	4 ¹⁰	ind.	BUDAPEST	örk.	1 ⁴⁰	8 ¹⁵	6 ¹⁰
			érkezik		indul			
5 ¹⁶	12 ¹⁰	6 ⁰⁷	indul	SÁRBOGÁRD	érkezik	11 ⁰⁶	4 ¹⁴	10 ³⁶
6 ¹⁶	12 ³²	6 ²⁸	érkezik		indul	10 ⁴⁷	3 ⁵¹	10 ¹⁵
6 ¹⁷	12 ³³	6 ²⁹	indul	RÉTSZILAS	érkezik	10 ⁴⁶	3 ⁵⁰	10 ¹⁵
6 ³¹	12 ⁴⁸	6 ⁴³	érkezik		indul	10 ³³	3 ³⁶	10 ⁰²
6 ⁴⁹	1 ⁰⁷	7 ⁰¹	indul	Cece	érkezik	10 ¹⁵	3 ¹⁷	9 ⁴⁴
7 ²⁶	1 ⁴⁵	7 ³⁸	érkezik	Vajta	indul	9 ⁴⁷	2 ⁴⁸	9 ¹⁶
7 ³⁶	1 ⁵⁶	7 ⁴⁸	indul	Nagydorogh	érkezik	9 ²⁸	2 ²⁸	8 ⁵⁷
7 ⁵²	2 ¹⁷	8 ⁰⁴	indul	Kajdacs	érkezik	9 ¹⁴	2 ¹³	8 ⁴³
8 ⁰¹	2 ²⁷	8 ¹³	érkezik	Kölesd-Tengelic	indul	9 ⁰⁵	1 ⁵⁸	8 ³⁴
8 ¹²	2 ⁴⁰	8 ²⁵	indul	Tengelicz 9. ő.	érkezik	8 ⁵⁵	1 ⁴⁸	8 ²⁴
8 ⁴¹	3 ¹⁴	8 ⁵⁴	érkezik	Hidja-Pta-Ápáthi	indul	8 ³²	1 ²⁰	7 ⁵⁸
8 ⁵⁹	3 ³³	9 ¹³	indul	Tolna-Mözs	érkezik	8 ⁰⁸	1 ²⁵	7 ²⁷
9 ¹⁴	4 ²³	9 ²⁸	érkezik	SZEKSZÁRD	indul	7 ⁵²	1 ¹⁵	7 ⁰⁷
9 ²⁵	4 ³⁷	9 ⁴⁰	indul		érkezik	7 ⁴¹	1 ¹⁴	6 ⁵⁶
9 ³⁶	4 ⁵⁰	9 ⁵²	érkezik	Öcsény	indul	7 ³⁰	1 ¹³¹	6 ⁴⁵
9 ⁵⁰	5 ⁰⁶	10 ⁰⁸	indul	Decs	érkezik	7 ¹⁶	1 ¹¹⁵	6 ³¹
10 ⁰³	5 ²⁰	10 ³²	érkezik	Sárpilis Óberek	indul	7 ⁰⁵	1 ¹⁰⁰	6 ²⁰
			örk.	Bátaszék	örk.			

Dombóvár—Bátaszék

3 ⁵⁰	2 ³⁰	indul	Dombóvár	érkezik	1 ³⁷	1 ⁵⁴
3 ⁵⁸	2 ³⁹	érkezik	Csikóstöttös őb. sz. ő.	indul	1 ²⁷	1 ⁴⁴
4 ¹⁷	3 ⁰³	indul	Mágoos	érkezik	1 ⁰⁷	1 ²⁴
4 ⁴²	3 ²⁹	érkezik	Szalatnak	indul	12 ⁴⁵	1 ⁰²
4 ⁵⁹	3 ⁴⁷	indul	Szászvár megállóhely	érkezik	12 ²⁴	12 ⁴²
5 ¹³	4 ¹²	érkezik	Szászvár-Máza	indul	12 ¹¹	12 ³⁰
5 ²³	4 ²³	indul	Nagymányok	érkezik	11 ⁵³	12 ¹⁷
5 ⁴⁶	4 ⁵²	érkezik	Hidas-Bonyhád	indul	11 ³⁶	12 ⁰¹
5 ⁵⁶	5 ⁰⁵	indul	Czikó 79. sz. őrház	érkezik	11 ¹⁷	11 ⁴²
6 ³⁰	5 ⁴⁰	érkezik	Mórág	indul	10 ⁴²	11 ⁰⁸
6 ⁴⁹	6 ⁰⁰	indul	Bátaszék	érkezik	10 ¹⁸	10 ⁴⁵

Keszőhidéskút-Gyöng—Tamási-Majsamiklósvár

10 ⁴⁵	8 ²⁰	indul	Budapest keleti p. u.	érkezik	1 ⁴⁰	8 ¹⁵
1 ¹¹	11 ¹⁴	érkezik	Sárbogárd	indul	11 ⁴⁵	4 ³⁷
3 ⁰⁸	10 ¹⁴	indul	Ujdombóvár	érkezik	1 ³⁷	6 ⁰⁷
4 ²⁷	12 ⁴⁶	érkezik	Keszőhidéskút-Gyöng	indul	10 ⁵¹	3 ¹²
4 ³⁸	12 ⁵⁷	indul	Alsómajsa	érkezik	10 ⁴³	3 ⁰³
4 ⁵⁴	1 ¹³	érkezik	Adorjánpuszta	indul	10 ²⁷	2 ⁴⁷
5 ⁰⁵	1 ²⁴	indul	Tamási-Majsamiklósv	érkezik	10 ¹⁵	2 ³⁵
7 ⁰²	7 ¹²	érkezik	Lepsény	indul	8 ²²	—
8 ⁵⁹	9 ⁴⁹	indul	Jutas	érkezik	6 ¹⁴	—
9 ²⁰	10 ¹⁷	érkezik	Veszprém	indul	5 ⁵¹	—

Az este 6 órától reggeli 6 óráig érkező és induló vonatknál az idő perceli fekete vonallal vannak aláhuzva.

Pályázat.

A szekszárdi kereskedelmi kaszinó a saját helyiségeit előreláthatólag 1909. év január közepén elfoglalja, mely időtől kezdve

vendéglőt

alkalmaz, kinek óvadéku készpénzben 300 koronát kell letenni.

Pályázni kívánók ajánlataikat folyó évi december 10-ig alulírottán benyújthatják, ahol a feltételekre nézve felvilágosítást nyernek.

Szekszárd, 1908 november 20.

Leicht Lajos

elnök.

Ujdonság! Diványpárnák fényképpel.

NE TÖRJE A FEJÉT

karácsonyi ajándék

miatt, mert a legszebb meglepetés karácsonyra egy jól sikerült

fénykép,

mely az egész megyében csakis

Kiss Jenő

„Kossuth” műtermében

Szekszárd, Széchenyi-utca 651.

A legszebb kivitelben készülnek: **Medaillonok, nagyítások, olaj és aquarelle festmények.**

Állandóan fűtött terem.

Sikerért kezeskedem.

Ujdonság! Fényképek selyemre.

Ujdonság! Kézelt és gallér-bobozok fényképpel.

ELADÓK

vörös tarka igazolvánnyal ellátott

tenyészbikák és tenyészkanok

József-puszta gazdaságnál

Szekszárd mellett.

1-3

PEF!!

LEGJOBB

mázolásra kész,

fényfesték falra,

fára, vasra.

Padlómozak, lakkok

egyéb illevő

cikkek.

Egy óra alatt száraz!!

Eredeti gyári áron.

Főraktár: **GARAY**

Drogeria, Szekszárd,

Széchenyi-utca

Változatos és bő tartalommal jelenik meg az **1909. évre**

Garay János Képes Naptára

Tolnavármegye címterével.

Hirdetések felvételnek a Molnárféle nyomdai részv.-társaságnál

Szekszárdon.

Találmányok

szabadalmazása vagy értékesítése előtt ugy Magyarországon mint bármely külföldi államban, forduljon a

„Szabadalmi Ujság”

szervezőségéhez **Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 26.** Kérje a »Szabadalmi Ujság« ingyen mutatvány-számát. 7-20

Állandó munkát

kapnak

szijgyártó segédek

akár hetibérfizetés mellett, akár darabszám munkára. Hetibér 8 koronától 12 koronáig.

Bővebbet **Kraft János** szijgyártónál **Kadarkut**, Somogy megye. 321. 8-10

Ideális arcz-eréme a zsirtalan

DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra.

Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű

DIANA ARCZKENŐCS

szeplő, májfolt és mindennemű arc-tisztátalanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszerárban Szekszárdon. 19-26

Fa-árjegyzék

a tolnai erdőirtási vállalatától

4-52

	Kor.
Szilfahasáb méterölenként	34.—
Szilgömb	30.—
Tölgyhasáb	31.—
Lágyhasáb	22.—
Lágygömb	19.—

Házhoz szállítva saját kocsimmal **K 1.40** az újvárosi új temető melletti fatelepről.

Venni szándékozóknak előjegyezhetnek a **nagy-tözsében** és **Szabó Emil** újvárosi kereskedőnél.

Kiadó ház

Bezerédj-utca 8. szám alatt levő Fördősházban 5 szoba, mellékhelyiségek udvarral, kerttel azonnal bérbeadó. — Értekezhetni 1-1 24. szám alatt.

MAJOROS GAZDAI

állást keres egy földmives iskolát kitünően végzett több évi gyakorlattal rendelkező 35 éves nős ember, aki nagyobb gazdaságokban már hat évig szolgált. — Ajánlatok **Raubovszki Istvánhoz Dávod**

(Bács megye) küldendők. 1-

Fischl Lajos bútorkészítő és épület-asztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában dúsz raktárt tart a legújabb és legmodernebb bútorokból, szalon-, ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbútorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, miszerint **Szekszárdon, Széchenyi-utca 140. szám alatt** (volt Martin-féle ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozású bútorokat igen jutányos áron.

Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szíves figyelmét ugyanazon házban levő **asztalos-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern bútorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kívánatra tervekkel szívesen szolgálok.

Főtörekvésem olcsó árban jó minőségű bútor szállítani.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, kérem szíves pártfogását.

124-908.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

asztalos és bútorraktáros,

27-52

Hirdetmény.

Tisztelettel tudomására adom a szekszárdi, mint vidéki közönségnek, hogy nálam a legjobb minőségű

vasalni való bükkfa-szén

kapható **1 kilós** csomagokban **6 krajcár**. 10 kilótól feljebb **5 krajcár**. Zsákokban métermázsánként is.

Továbbá elsőrendű száraz kemény aprított

tüzifa

métermázsája **1 frt 40 kr.** 10 kiló **15 kr.**

S mindennemű **dorong és hasáb tüzifa.**

Bel és külföldi kőszén

jutányosan nálam kapható. — Tisztelettel:

Mutsenbacher Ödön

tüzifa és szénkereskedő,
a vasuti állomással szemben.

9-50

307.

Eladó bika

Egy drb. szép példány bonyhádi tájra **2 éves svájci bika** alulirtnál eladó.

(5879. 2-2.)

Benedek András, Decs

Egy

üzlethelyiség

mellékhelyiségekkel együtt kiadó. — Cim a kiadóhivatalban.

1-1

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a szabás tanfolyamról visszaérkeztem és ujjonnan, modernül átalakított

szabó műhelyemben

a legdivatosabb öltönyöket készítem.

Kérem a nagyabesült pártfogóimat, hogy b. bizalmukkal továbbra is ajándékozzanak meg. Megrendeléseket naponta elfogadok és azoknak a legpontosabban teszek eleget.

Kiváló tisztelettel:

König Károly

férfi szabó.

Sédpaták-utca 1102.

293.

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendező-intézet sérvbajosok, ferdénők és amputáltak részére
Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 8, félmelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelező.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés! 5-32

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus ckkék a legfinomabb minőségekben, orvosiilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatanként 2-16 koronáig.

Ugyanott most **jeletem** meg: »Az ember egészsége« című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellen-szereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Tolnavármegye legnagyobb játékarúháza

FEKETE HUGÓ

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

7 és 14 krajcáros árak

óriási választékban

ugymint: ovodák, menházak és gazdaságok részére árengedménnyel. — Kézimunkák és kellékek. Továbbá:

Illatszerek, ingek, gallérok, nyakkendők, zsebkendők, harisnyák,

komót cipők, eső- és napernyők, gyermek és női kötények, valamint iskola-táskák, bőrdöngők, rövidárúk, szabó kellékek, hajtsűk, hajtűk, keféárúk és tombola tárgyak **legolcsóbb árban** beszerezhetők.

Gramfonok tiszta hanggal

30 koronáért.

Nagy választék két oldalú gramfonlemezekből előnyös lemezcserevel.

Harisnya kötészet és fejelések

elfogadtatnak.

Az eredeti **AFRANA** és **WETTINA**

varró- és műhímzőgépek

a jelenkor legtökéletesebb gyártmányai.

Singer családi, karikahajós, Central-Bobbin és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógépért **10 évi kezességet vállalunk.**

Kedvező fizetési feltételek!

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk!

Tolnamegye legnagyobb gépraktára.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez.

Szakértő műgépészünket kívánatra bárhova vidékre is kiküldjük.

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép, kerékpár és gazdas. gépraktárban

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

Fióközletek: Dunaföldvár, Bonyhád.

69 908

33-52